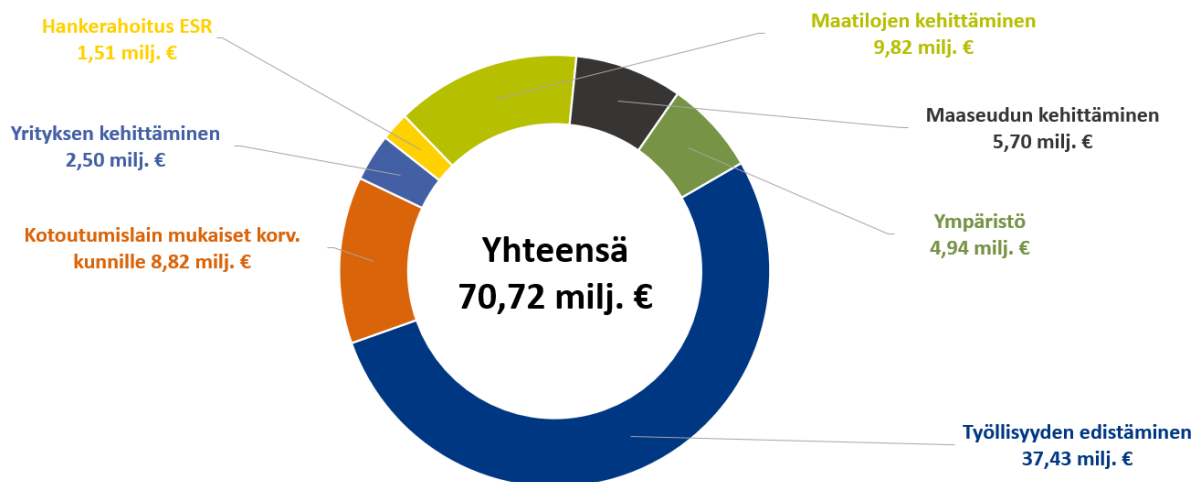

Hämeen ELY-keskuksen rahoituskatsaus 2022

ELY-keskuksen kautta virtasi rahaa Hämeen maakuntiin vuonna 2022 lähes 71 miljoonaa euroa

Hämeen ELY-keskuksen toimialueen maakuntien työllisyyden, yritystoiminnan, maaseudun ja ympäristön kehittämistä rahoitettiin vuonna 2022 yhteensä 70,7 miljoonalla eurolla. Suurin osa kokonaisuudesta kohdistui työllisyyden edistämiseen. Alueen yrityksiä tuettiin eri rahoitustoimenpitein 24,4 miljoonalla eurolla. Yritystukirahoituksen osalta vuosi oli poikkeuksellinen, sillä päätöksenteko EU-ohjelmakauden 2021–2027 yritystukien osalta käynnistyi vasta lokakuussa. Maatiloilla panostettiin uusiutuvaan energiaan. Tämän lisäksi Hämeeseen kohdistui kalatalouden rahoitusta 2,36 miljoonaa.

KUVA 1. Hämeen ELY-keskuksen rahoitus Hämeessä vuonna 2022.

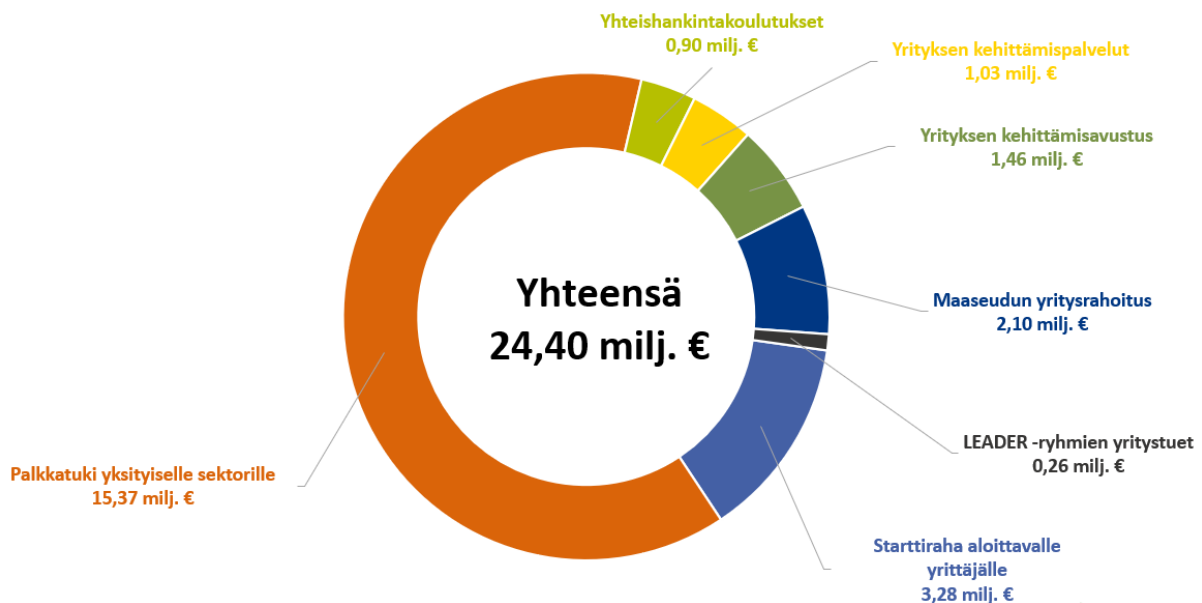
Hämeen ELY-keskuksen elinkeinovastualueen johtajan **Vesa Jouppilan** mukaan ”ELY-keskuksen monialaisuus näkyy erinomaisesti rahoituspäätösten kohdentamisessa. Uusien yritysten perustamiseen tarkoitettu starttiraha ja yksityisen sektorin palkkatuki ovat osoittautuneet vaikuttaviksi välineiksi työllisyyskasvun lisäämiseksi. Vastaavasti myönnettyt tuet esimerkiksi maaseudun yritysten

energiainvestointeihin sekä yksityisten luonnonsuojelualueiden perustamiseen ovat mahdollistaneet hiilipäästöjen vaikutusten vähentämistä.”

Jouppila kertoo, että ”Yritysten kehittämisspalveluiden ja kehittämisrahoituksen kysyntä on jatkunut vilkkaana. Ohjelmakauden vaihtuminen ja ELY-keskuksesta riippumattomat tekniset ongelmat aiheuttivat viivästyksiä uuden kauden EAKR-yritysrahoituspäätösten tekemiselle. Päätöksenteko on kuitenkin edennyt alkuhaasteiden jälkeen sujuvasti. Hämeen ELY-keskuksen ja TE-toimiston käynnistämä [Hämeen yrityspalvelut](#) on vuoden 2022 aikana edistänyt eri palveluiden ja rahoitusvälineiden hyödyntämistä asiakas- ja verkostotapaamisissa. Myös digitaalisten palvelujen kehittämistä on jatkettu.”.

Yritysten toimintaedellytysten edistämiseen 24,4 miljoonaa euroa

Yritysten toimintaedellytyksiä edistettiin monipuolisesti. Työllisyyden edistämisen määrärahoista palkkatukea yksityiselle sektorille maksettiin 15,37 miljoonaa ja starttirahaa aloittaville yrittäjille 3,28 miljoonaa. Yritysten kanssa yhteistyössä toteutettavia yhteishankintakoulutuksia rahoitettiin 0,90 miljoonalla. Kahden ohjelmakauden välivaiheessa yrityksen kehittämisavustusta päästiin myöntämään uudesta rakennerahasto-ohjelmasta vasta vuoden loppupuolella, mutta kehittämisavustusta myönnettiin kuitenkin kaikkiaan 1,46 miljoonaa. Yrityksen kehittämisspalveluiden tuotteita (analyysi, konsultointi ja koulutus) rahoitettiin 1,03 miljoonalla. Maaseudun yritysrahoitusta myönnettiin 2,10 miljoonaa euroa ja LEADER-ryhmien yritystukia 0,26 miljoonaa. Kaikkiaan alueen yrityksiin kohdistui rahoitusta 24,40 miljoonaa. Vuonna 2021 vastaava osuus oli 34,54 miljoonaa euroa.

KUVA 2. Hämeen ELY-keskuksen yrityksiin kohdistunut rahoitus vuonna 2022.

Työllistäminen lisääntyi

Vuonna 2022 uusia avoimia työpaikkoja oli ennätyksellisen paljon, vaikka loppuvuodesta määrät kääntyivät laskuun. Ongelmat ammattitaitoisen työvoiman saatavuudessa jatkuivat näkyen niin työvoimapulana kuin kohtaanto-ongelmina. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus oli edelleen yritysten suurin tuotannon kasvun este. Työttömien määrä jatkoi laskua, mutta työttömiä oli yhä enemmän kuin ennen koronakriisin alkua. Työttömyysjaksoja alkoi vähemmän, ja alkaneiden jaksosten

määrä oli pienempi kuin kertaakaan tilastojärjestelmän mittausjaksolla, joka alkaa vuodesta 2006. Pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun, mutta tämä tapahtui korkeintaan kaksi vuotta työttömänä olleiden määrässä. Yli kaksi vuotta työttömänä olleiden määrä on edelleen kasvussa. Palveluissa olevien määrä kasvoi johtuen erityisesti työllistämisen ja ikäryhmittäin yli 60-vuotiaiden määrän kasvusta.

Palkkatukipäätöksiä työllistämisen ja työllistymisen tueksi tehtiin selvästi enemmän kuin vuosi sitten. Päätöksiä tehtiin yhteensä 23,12 miljoonalla eurolla, mikä on yli kaksi miljoonaa enemmän kuin vuosi sitten. Yksityiselle sektorille työllistämiseen maksettiin palkkatukea 15,37 miljoonaa, josta 33 prosenttia Kanta-Hämeeseen ja 67 prosenttia Päijät-Hämeeseen. Tämä on 0,67 miljoonaa enemmän kuin vuosi sitten. Kuntiin ja kuntayhtymiin työllistämiseen ja työllistymiseen maksettiin palkkatukea 6,95 miljoonaa euroa osuuden jakautuessa lähes tasan molempiin maakuntiin. Määrä kasvoi vuodentakaisesta 1,42 miljoonalla. Palkkauksiin valtion hallintoon työllistämiseen käytettiin 0,79 miljoonaa laskien hieman vuodentakaisesta. Tästä 63 prosenttia kohdistui Kanta-Hämeeseen ja 37 prosenttia Päijät-Hämeeseen. Vuonna 2022 työllistettynä on kuukaudessa keskimäärin 2 300 TE-toimiston ja kuntakokeilun asiakasta. Heistä yksityiselle sektorille työllistettynä oli lähes 1 700, kuntiin työllistettynä 600 ja valtiolle työllistettynä noin 30. Yksityiselle sektorille työllistettyjen määrä kasvoi yli kolmanneksen (36 %) ja kuntiin työllistettyjen peräti 42 prosenttia. Valtiolle työllistettyjen määrä pysyi lähes samalla tasolla.

Työllisyyspoliittisiin avustuksiin kolmannelle sektorille kohdistettiin kolme miljoonaa euroa ja työllisyyspoliittisiin pilotteihin 0,76 miljoonaa. Piloteissa on mukana Työ- ja elinkeinoministeriön työkykyohjelmaan kuuluva hanke.

Starttirahan käyttö sekä starttirahalla perustettujen yritysten määrä kasvoi vuoteen 2021 verrattuna. Uusia yrityksiä starttirahan syntyä Hämeeseen yli 400. Määrä kasvoi myös koronaa edeltävään aikaan verrattuna. Starttirahoihin käytettiin kaikkiaan 3,28 miljoonaa euroa osuuden jakautuessa melko tasan Hämeen molempiin maakuntiin. Uusia yrityksiä syntyi muun muassa mainontaan ja markkinointiin, kaupan ja terveydenhuollon aloille, psykologipalveluihin, fysioterapiaan, ICT- ja ravintola-aloille, rakentamiseen, kuljetukseen ja kosmetologipalveluihin.

RekryKoulutuksia työvoiman saatavuusongelman ratkaisemiseksi oli käynnissä yhteensä 18, joista seitsemän oli useamman yrityksen yhteinen koulutus. RekryKoulutuksen kautta uutta työvoimaa haki yli 70 yritystä ja osallistujia koulutuksissa oli noin 150. Uusia osaajia koulutettiin elintarviketeollisuuteen, puunjalostukseen, rakennusosalalle, ohjelmistokehittäjiksi sekä myynnin, markkinoinnin, viennin ja digitaalisen liiketoiminnan osaajiksi. Työpaikkasuomi-koulutus, jossa kehitetään maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden työyhteisössä ja työtehtävissä tarvitsemää suomen kielen taitoa ja ammattisanastoa, hankittiin kahdelle yritykselle. Kaikkiaan yhteishankintakoulutuksia hankittiin 0,90 miljoonalla eurolla, josta Kanta-Hämeen osuus oli 0,4 miljoonaa ja Päijät-Hämeen 0,5 miljoonaa.

Työelämän osaajatarpeisiin vastataan myös ammatillisilla lisä- ja täydennyskoulutuksilla. Hämeessä on järjestetty muun muassa työelämään palaaville sairaanhoitajille täydennyskoulutus, kiertotalouden asiantuntija -koulutus, yrittäjäkoulutuksia, lupakorttikoulutuksia, robotiikka- ja 3D-mallintamiskoulutuksia sekä rakennus-, metalli- ja varastoalan täydennyskoulutuksia. Ammatillisia lisä- ja täydennyskoulutuksia hankittiin yhteensä noin 0,8 miljoonalla eurolla, josta noin puolet Kanta-Hämeeseen ja puolet Päijät-Hämeeseen.

Kaikkiaan työvoimakoulutuksia eli yhteishankintakoulutuksia, ammatillisia lisä- ja täydennyskoulutuksia sekä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksia hankittiin 4,81 miljoonalla eurolla, josta 2,1 miljoonaa euroa kohdentui Kanta-Hämeen koulutushankintoihin ja 2,7 miljoonaa euroa Päijät-Hämeen hankintoihin. Kotoutumiskoulutusten osuus kokonaishankintamäärärahasta oli 3,1 miljoonaa euroa (65 %), josta Kanta-Hämeen osuus oli 1,3 miljoonaa ja Päijät-Hämeen 1,8

miljoonaa. Kaikkiaan työvoimakoulutuksissa oli kuukaudessa keskimäärin noin 1 100 oppilasta, joista kolmannes maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksissa. Oppilaiden määrä pysyi edellisvuoden tasossa.

TE-toimiston ja kuntakokeilun asiakkaiden käytössä olevia ostopalveluita suunnattiin erityisesti asiakkaiden yksilölliseen työnhakuun. Ryhmälle toteutettavien valmennuspalveluiden trendi on ollut viime vuodet asiakasmäärissä ja määrärahojen käyttämisessä laskeva. Kuntakokeilut käyttivät ostopalveluita viime vuotta aktiivisemmin. Suuren osan pidempään työttömänä olleiden, sekä nuorten ja vieraskielisten työnhakija-asiakkaiden siirtyminen kuntakokeiluihin näkyi ostopalveluiden lisääntyneenä käyttämisenä kuntakokeiluissa. Ostopalveluiden ohjeistusta ja palveluntuottajien toimintaa on muokattu vastaamaan uutta työvoimapalvelumallia julkisen TE-palvelun tueksi.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksettiin 8,8 miljoonaa euroa

Kanta- ja Päijät-Hämeen kunnat saivat valtiolta 8,8 miljoonaa euroa kotoutumislain (1386/2010) mukaisia laskennallisia sekä muita korvauksia pakolaisten kotoutumisen edistämiseen. Kanta-Hämeeseen maksettiin korvauksia kaikkiaan 4,45 miljoonaa ja Päijät-Hämeeseen 4,37 miljoonaa euroa.

Laskennallisia korvauksia maksettiin Kanta-Hämeen kunnille yhteensä 1,24 miljoonaa euroa ja Päijät-Hämeeseen lähes saman verran eli 1,25 miljoonaa. Laskennalliset korvaukset on tarkoitettu kunnassa käytettäväksi pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan.

Laskennallisten korvausten lisäksi kunnille maksettiin kotoutumiseen liittyviä menoja (tulkkaukskustannukset, alkukartoituskorvaukset, sosiaali- ja terveystalvelujen erityiskorvattavat kustannukset). Kanta-Hämeen kunnille näitä korvauksia maksettiin 3,21 miljoonaa ja Päijät-Hämeen kunnille suunnilleen saman verran eli 3,12 miljoonaa.

Eniten laskennallisia korvauksia maksettiin Lahden kaupungille 1,09 miljoonaa ja toiseksi eniten Hämeenlinnalle 0,8 miljoonaa. Lahdelle maksettiin kaikista kunnista eniten myös muita pakolaisista aiheutuvia korvauksia (2,8 miljoonaa). Hämeenlinna sai korvauksia 1,9 miljoonaa.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksetaan kunnille, jotka ovat tehneet ELY-keskuksen kanssa sopimuksen pakolaisten vastaanotosta ja kotoutumisen edistämisestä ja joilla on lisäksi voimassa oleva kotouttamishjelma.

Uusi ohjelmakausi käyntiin yritystukien osalta

Kanta- ja Päijät-Hämeeseen myönnettiin vuonna 2022 yritysten kehittämisen rahoitusta 2,50 miljoonaa euroa. Yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin 1,46 miljoonaa ja yrityksen kehittämispalveluiden tuotteita (analyysi, konsultointi ja koulutus) 1,03 miljoonaa.

Uusi ohjelmakausi (Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027) käynnistyi vuonna 2022 yritystukien osalta, mutta päätöksiä uudessa EURA2021-järjestelmässä oli mahdollista tehdä vasta lokakuun lopussa. Kanta- ja Päijät-Hämeessä oli avoinna vuoden 2022 aikana yhteensä kuusi eri hakua. Alkuvuoden aikana yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin hankkeille vielä vanhasta ohjelmakaudesta. Vuoden 2023 ensimmäinen yritysrahoituksen hakujakso on tällä hetkellä avoinna (16.1.2023 – 31.3.2023).

- Vuoden 2022 lukemien valossa yrityksen kehittämisavustus kiinnostaa edelleen Kanta- ja Päijät-Hämeen yrityksiä. Molemmissa maakunnissa haettiin hankkeisiin enemmän avustusta, kuin mitä maakunnassa oli hakujaksolla käytössä, Hämeen ELY-keskuksen rahoitusyksikön päällikkö **Sinikka Kauranen** kertoo.

Kanta-Hämeessä yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin vuoden 2022 aikana 10 hankkeelle. Suurimman rahoituksen (213 150 euroa) sai **Suomen Putkilaser Oy** tehokkaaseen putkilaseriin. **Coolcenter Forssa Oy** sai 107 400 euroa päivittäistavaraostosten automatisoituun noutolokerikkomallistoon ja **Onnexi Oy** 58 391 euroa senioreiden työnvälityksen innovatiivisiin palvelutuotteisiin.

Päijät-Hämeessä yrityksen kehittämisavustusta sai myös 10 hanketta. Suurin rahoitus (202 360 euroa) kohdistui **PlastEco Oy**:lle hajautettuun jätemuodin kemialliseen kierrätykseen. **Orima-Tuote Oy** sai 160 370 euroa liiketoiminnan kehittämiseen ja kansainvälisen kasvun mahdollistamiseen tuotantoteknologian keinoin ja **Kailin Oy 112 962** euroa tuotannon kehittämiseen.

Molempien maakuntien pienet ja keski-suuret yritykset käyttivät aktiivisesti ELY-keskuksen Yritysten kehittämispalveluja. Analyysi-, Konsultointi- ja Koulutuspalveluihin myönnettiin rahoitusta yhteensä 1,03 miljoonaa euroa; 0,31 miljoonaa edellisvuotta enemmän. Osittain tätä selittää, että vuonna 2021 päätösten teko aloitettiin vasta maaliskuussa. Kuitenkin erityisesti Kanta-Hämeessä palvelujen kysyntä kasvoi selvästi edellisiin vuosiin verrattuna. Päijät-Hämeessä palveluja käytettiin viime vuoden tahtiin. Suurin osa rahoituksesta (0,8 miljoonaa) kohdistui Konsultointi-palveluun. Erityisen suosittu oli Kasvun ja kansainvälistymisen konsultointi, jossa on edistetty mm. yritysten omistajanvaihdoksia, toiminnan uudistamista ja laadittu kasvustrategioita.”

Kaikki yritystuet löytyvät maakunnittain <https://rakennerahastot.fi/etusivu> -sivuston Etelä-Suomen osiosta <https://rakennerahastot.fi/etela-suomi-rahoitetut-hankkeet>.

ESR-rahoituksessa muutosten vuosi

Vuosi 2022 muodostui kahden ohjelmakauden välivaiheeksi. Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma oli päättymässä ja Uudistuva ja Osaava Suomi -ohjelma käynnistymässä. Kanta- ja Päijät-Hämeessä käynnistettiin vuoden aikana viimeiset React EU ESR -hankkeet, joiden keskiössä olivat digitaitojen lisäämisen lisäksi yritysten muutoskyvykkyyden tukeminen.

Rinnakkain päättyvän kauden viimeisten hakujen kanssa valmisteltiin Uudistuva ja Osaava Suomi -ohjelman käynnistymistä. Vuoden aikana oli avoinna kaksi hankehakua, joista valitut hankkeen tulevat käynnistymään vuoden 2023 aikana.

Kanta- ja Päijät-Hämeeseen myönnettiin rahoitusta yhteensä 1,51 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen kokonaisuus oli koko Etelä-Suomen alueen maakuntien yhteishanke Yritysten vihreä siirtymä, muutoskyvykkyys ja digitalisaatio, joka kytkeytyy laajempaan valtakunnalliseen hankekokonaisuuteen. Sen tavoitteena on yhdistää korkeakoulujen paras asiantuntijuus yritysten ja yrittäjien käyttöön alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. Hankkeen tavoitteena on tukea yritysten muutoskyvykkyyttä vihreässä siirtymässä, digitalisaatiossa ja uuden teknologian hyödyntämisessä mm. uudenlaisten oppimiskokonaisuuksien ja tapahtumien kautta.

Vuoden aikana rahoitusta sai lisäksi mm. **Hämeen ammattikorkeakoulun** Digiosaaminen ja työhyvinvoinnin vahvistaminen kotihoidossa (DIGITEKO) -hanke. Hankkeessa suunnitellaan kotihoitoon digitaalinen työhyvinvointikartta ja vahvistetaan henkilöstön digitaalista osaamista, työntuottavuutta ja työhyvinvointia. Tavoitteena on myös vahvistaa kotihoidon kykyä olla houkutteleva työpaikka alan osaajille.

Lahden Diakoniasäätiö sr sai rahoituksen Löytäjät - vaikuttavalla asiakasohjauksella nuoret koulutukseen ja töihin -hankkeeseen. Siinä pilotoidaan uusia, löytävän työn menetelmiä koronapandemian vuoksi erittäin vaikeaan työmarkkina-asemaan ajautuneiden nuorten tavoittamiseksi Päijät-Hämeen alueella. Tavoitteina on mm. kohderyhmän työelämätaitojen ja elämänhallinnan sekä digityöelämätaitojen vahvistaminen ja kohderyhmän työllisyyden edistäminen.

Razom – Yhdessä - Together -hankkeen päämäärä on tukea tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneiden ukrainalaisten työllistymistä Päijät-Hämeen alueella. Hanke toimii kiinteässä yhteistyössä TE-toimiston kanssa ja hankkeen toiminta täydentää alueen muita palveluita. Hankkeen toteuttavat yhteistyössä **LAB-ammattikorkeakoulu, Koulutuskeskus Salpaus ja Harjulan setlementti**. Tavoitteena on mm. heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien henkilöiden työllistymisvalmiuksien ja opiskelumahdollisuuksien parantuminen sekä kotoutumisen edistyminen. Hankkeen toimintamallia on tarkoitus hyödyntää hankkeen jälkeen myös muiden maahanmuuttajaryhmien kotouttamisen ja työllistämisen välineenä.

Kaikki rahoitetut ESR-hankkeet löytyvät maakunnittain <https://rakennerahastot.fi/etusivu> -sivuston Etelä-Suomen osiosta <https://rakennerahastot.fi/etela-suomi-rahoitetut-hankkeet>.

Maaseudun kehittämisrahoitus hyödynnettiin täysimääräisesti

Kaikki maaseudun kehittämisrahoitus saatiin sidottua erilaisiin hanke- ja yritystukiin sekä ELY-keskuksen että Leader -ryhmien osalta. Viime vuosi oli maaseutuohjelman ns. siirtymäkauden toinen vuosi, ja vuoden lopulla vanha ohjelmakausi saatiin rahoituksen myönnön osalta päätöksen. Rahoitusta myönnettiin yhteensä 5,70 miljoonaa euroa, josta lähes 2,9 miljoonaa oli ELY-keskuksen myöntämiä hanke- ja yritystukia ja loput Leader -ryhmien hanke- ja yritystukia. ELY-keskuksen rahoituksen painopiste oli yritystuissa, joihin kaikki loput rahat loppuvuodesta suunnattiin. Kehittämishankkeita ei voitu rahoituksen niukkuuden vuoksi rahoittaa enää lainkaan vuoden toisella puoliskolla. Verrattuna edelliseen vuoteen yritysrahoituksen taso säilyi ennallaan, mutta kehittämisohjelmien rahoitus väheni huomattavasti.

Leader -ryhmät saivat siirtymäkauden rahoitukset hyvin hyödynnettyä ja aktiivisuus oli hyvällä tasolla. Erityisen paljon tehtiin uusia päätöksiä erilaisille yleishyödyllisille kehittämisohjelmille ja investoinneille. Leader -ryhmien rahoituksessa kehittämisohjelmien rahoituksen volyyymi kasvoi selkeästi edelliseen vuoteen verrattuna, mutta yritystuissa sen sijaan jonkin verran väheni.

Uusia maaseudun kehittämisohjelmia rahoitettiin yhteensä kuusi. Hankkeista kaksi on usean ELY-keskuksen kattavia alueiden välisiä hankkeita.

- Uusina hankkeina rahoitettiin muun muassa maaseudun yritystoimintaa edistävä neuvonta- ja aktivointihanke, palveluyritysten vähähiilisiä energiaratkaisuja edistävä hanke ja maatalouden vähähiilisyysratkaisuja edistävä yhteistyöhanke. Kehittämisohjelmien hakemuksia tuli alkuvuodesta vireille hyvin vähän ja loppuvuodesta emme saaneet yhtään hakemusta, koska rahoitustilanne oli potentiaalisilla hakijoilla hyvin tiedossa ja muissa rahoitusvälineissä oli hakuja käynnissä, Hämeen ELY-keskuksen kehittämisspäällikkö **Timo Kukkonen** kertoo.

Kanta- ja Päijät-Hämeessä toteutetaan esimerkiksi **ProAgria Etelä-Suomi ry:n** Onnistumme yhdessä Hämeessä -hanke, jonka tavoitteena on edistää Hämeen maakuntien maaseutualueiden elinkeinotoiminnan kasvua ja elinvoimaisuutta. Hanke vastaa Hämeen alueelliseen maaseutusuhitelmaan, jotta Hämeen maaseudusta rakentuisi suunnitelman vision mukaisesti ”uudistuva ja vetovoimainen vihreän kasvun suunnannäyttäjä”. **Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n** Uudistavan viljelyn osaamisen ja digitalisaation kehittäminen Hämeessä -hankkeessa edistetään uudistavan viljelyn toimintatapojen tuntemusta ja osaamista Kanta- ja Päijät-Hämeen maatalouden koulutuksen ja osallistavan pienryhmätyöskentelyn kautta. **LAB-ammattikorkeakoulun** Maaseudun palveluyritysten vähähiiliset energiaratkaisut -hanke edistää tiedon ja osaamisen siirtämistä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian investoinneista sosiaali- ja terveysalan- ja palvelusektorin pien- ja mikroyrityksille Kanta- ja Päijät-Hämeessä.

ELY-keskuksen myöntämän maaseudun yritysrahoituksen määrä oli edellisvuoden tasolla. Kanta-Hämeeseen myönnettiin yritysrahoitusta 1,24 miljoonaa 24 hankkeelle ja Päijät-Hämeeseen 0,86

miljoonaa 29 hankkeelle. Investointeja ovat tehneet esimerkiksi elintarvikkeita jalostavat ja maaseutumatkailun yritykset. Lähes puolet hankkeista (47 %) oli ilmastonmuutokseen liittyviä. Kanta-Hämeessä suurin tuen saaja oli **Herkkumaa Oy**, jolle myönnettiin 328 108 euroa kurkkusalaattituotantolinjaston uudistamiseen ja tehostamiseen. **Matti Tuomola Oy** sai 142 503 euroa vihannesten pesuhallin rakentamiseen, **Rehupojat Oy** 134 750 euroa myllyauton hankintaan ja **Karotia Oy** 133 258 euroa kuorimon tuotantotilojen rakentamiseen. Päijät-Hämeessä suurin tuki myönnettiin **Pulkkilanharjun matkailu Oy**:lle, joka sai 400 000 euroa Pulkkilanharjun matkailukeskusinvestointiin. **Jokopa Oy** sai 69 732 euroa uusien tilojen hankintoihin ja muutostöihin sekä kone- ja laitehankintoihin, **Hämeenniemen tila** 63 070 euroa tilan kehittämisinvestointeihin ja **Opti Trading Oy** 50 200 euroa Vuorimaan maneesiin.

LEADER-yritystukia myönnettiin 29 hankkeelle 0,26 miljoonaa euroa. Muutaman hankkeen toteutusalue on Hämeen ulkopuolella. Rahoitusta saivat esimerkiksi muun palvelutoiminnan, maaseutumatkailun, puun jatkojalostuksen ja hevosityrittäjyyden hankkeet. Kanta-Hämeessä suurin tuen saaja oli **Plastiset Oy**, joka sai 32 913 euroa energiategokkaiden sulakepuristuslinjojen hankintaan. **Metalli ja Koneistus Keränen Oy** sai 19 353 euroa tuotannon automaatioasteen kehittämiseen ja **Stall Forsström Oy** 9 718 euroa hevostilan investointeihin. Päijät-Hämeessä suurin tuki (51 868 euroa) meni **Ritaniemen tila Oy**:lle monitoimitilan rakennushankkeeseen. **Heinolan Heinäsaari Oy**:n sai 27 850 euroa toiminnan käynnistämiseen, **Suvi Perttunen Oy** 11 712 euroa hevosten vesikävelymaton hankintaan ja **Nastolan Forest huolto Oy** 11 200 siltanosturin hankintaan.

Leader -ryhmien hanketukia myönnettiin 2,57 miljoonaa osuuden jakautuessa melko tasan Kanta-Hämeeseen (1,30 miljoonaa) ja Päijät-Hämeeseen (1,26 miljoonaa). Hankkeita rahoitettiin 93. Kanta-Hämeessä tukea saivat mm. **Parolan Visa ry** (55 354 euroa) Koko perhe futaamaan -hankkeeseen, **Hauhon Metsästysseura ry** (37 702 euroa) lahtivajaan, **Riihimäen raviseura ry** (43 668 euroa) mm. raviradan kahvioon, **Räyskälä-Säätiö sr** (22 400 euroa) Lopen Räyskälän ilmailukeskuksen päärakennukseen, **Ypäjän kunta** (23 852 euroa) Ypäjän Pumtrack-rataan ja **Humppilan seurakunta** (13 500 euroa) kirkko 100v taidehankintaan.

Päijät-Hämeessä **Sysmän Tainiovirta Oy** sai 144 000 euroa Vapaa Virtaankoski 2022–2023-hankkeeseen ja **Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö sr** 108 800 euroa Hola Lake II-Järvien kokonaisvaltaisen hoidon kehittäminen -hankkeeseen. Tukea saivat mm. myös **Kosken Seurala Osakeyhtiö** (89 057 euroa) Seuralan rakennuksen hissien ja huoneiden saneeraukseen, **Asikkalan Moottorikerho ry** (72 513 euroa) Motocross- ja crosscountryradan rakentamiseen ja kunnostukseen, **Hartolan kunta** (28 000 euroa) skeittiparkkiin ja **Salpausselän Moottorikerho ry** (19 250 euroa) Kukonkankaan harjoitusalueen kehittämisinvestointeihin

Lisätietoja rahoitetuista hankkeista löytyy maaseutu.fi -sivuston hankerekisteristä <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaiikutukset/tietoa-haetuista-tuista/hankerekisteri>

Maatiloilla panostetaan uusiutuvaan energiaan

Maatilojen investointiavustuksia myönnettiin 3,85 miljoonaa euroa, josta 2,71 miljoonaa Kanta-Hämeeseen ja 1,14 miljoonaa Päijät-Hämeeseen. Lisäksi investointeihin myönnettiin korkotukea 2,49 miljoonan euron lainapääomalle. Suurimmat tukikohteet olivat energiatuotantoon ja tuotantorakennusten rakentamiseen sekä salaojitukseen. Kasvu oli erityisesti energiantuotannossa, jossa avustusten kasvu oli noin 350 prosenttia vuodesta 2021.

Maidon- ja naudanlihan tuottajat ovat tehneet Hämeessä kahtena viime vuonna merkittävästi aiempia vuosia vähemmän investointeja navetoihin. Viime vuonna näihin kohteisiin myönnettiin avustuksia Hämeessä vain 0,3 miljoonaa euroa, kun vastaava määrä oli vielä vuonna 2020 yhteensä 3,57 miljoonaa euroa.

Nuoren viljelijän aloittamisavustuksia myönnettiin 0,63 miljoonaa euroa, josta 0,28 miljoonaa Kanta-Hämeeseen ja 0,35 miljoonaa Päijät-Hämeeseen. Aloitustukiin myönnettiin lisäksi korkotukea 2,83 miljoonan euron lainapäömälle.

- Maatalouden investointiavustusten yhteismäärä aleni hieman vuodesta 2021, mutta tukikohteissa on tapahtunut erittäin merkittäviä muutoksia viimeisen vuoden aikana. Energiainvestoinnit ovat kasvaneet huomattavasti, mutta lypsykarjatalouden investoinnit ovat hiipuneet molemmissa maakunnissa hälyttävästi aikaisempien vuosien määriin verrattuna. Myös sukupolvenvaihdokset ovat vähentyneet merkittävästi koko maassa, kertoo maaseutuyksikön päällikkö **Kari Kivikko** Hämeen ELY-keskuksesta.

- Keskeisenä syynä navettainvestointien ja sukupolvenvaihdosten vähenemiseen on maatalouden kustannusten nousu. Tämän lisäksi investointien lykkäytymiseen on voinut vaikuttaa uuden CAP27-kauden käynnistyminen vuoden 2023 alusta, jolloin osa maataloista on jäänyt odottamaan uuden kauden tukiehtojen täsmentymistä. Uudet säädökset ovat parhaillaan valmistelussa ja uusien rahoitushakemusten haku aukeaa keväällä, Kari Kivikko toteaa.

Vesienhoitohankkeilla vaikutettiin järvien ja jokien tilan paranemiseen

Vapaaehtoisen metsiensuojeluohjelman (METSO) rahalla maksettiin vuonna 2022 maanomistajille korvauksia yksityisen luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä kauppahintoja luonnonsuojelutarkoituksiin tehdyistä maakaupoista kaikkiaan 3,11 miljoonaa euroa. Rahoituksesta yli runsas puolet (57 %) kohdistui Päijät-Hämeeseen. METSO-ohjelman rahoitus laskee Kanta-Hämeessä edellisvuoteen verrattuna, mutta Päijät-Hämeeseen rahoitusta myönnettiin vuodentakaista enemmän. Ympäristöministeriön rahoittaman HELMI-elinympäristöohjelman rahoitusta soidensuojelun toteutukseen käytettiin 0,55 miljoonaa euroa, joka kohdistui lähes kokonaisuudessaan (98 %) Kanta-Hämeeseen.

Lisäksi HELMI-elinympäristöohjelman luonnonhoitotöitä hankittiin vuoden aikana noin 90 000 eurolla. Valtaosa tästä rahoituksesta kohdistui Päijät-Hämeeseen, ja siellä erityisesti Kutajärven Natura-lintuvesikohteen hoitokalastukseen Hollolassa.

Ympäristöhankkeiden toteutumista avustettiin yhteensä 1,04 miljoonalla eurolla. Kasvua edellisvuodesta oli 0,41 miljoonaa. Avustusten pääpaino oli vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanoa edistävissä pintavesien kunnostushankkeissa. Hankkeilla vaikutetaan yli 25 järven ja joen tilan paranemiseen ja viiden hyvässä ekologisessa tilassa olevan vesistön tilan säilymiseen Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Lisäksi laaditaan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma viidelle pohjavesialueelle ja parannetaan Riihimäen keskusta-alueen tulvariskien hallintaa.

Rakennusperinnön hoitoon myönnettävien avustusten tavoitteena on säilyttää arvokasta kulttuuri- ja rakennusperintöä ja synnyttää kunnostushankkeilla aluetaloudellista hyötyä. Hakemusten arvioinnissa kiinnitettiin erityisesti huomiota korjauskohteen kulttuurihistorialliseen arvoon, toimenpiteiden vaikuttavuuteen ja kiireellisyyteen sekä perinteisiin ja erityisesti rakennusosien elinkaarta jatkaviin toimiin. "Lisäpisteitä" sai, jos hankkeella todettiin olevan laajempaa vaikutusta lähiympäristössään hyvänä esimerkkinä kestävästä ja säilyttävästä korjaamisesta.

Avustuksia jaettiin yhteensä 153 000 euroa 40 hakijalle. Kanta-Hämeeseen kohdentui 78 500 euroa 23 ja Päijät-Hämeeseen 74 500 euroa 76 kohteeseen. Suurin osa hakijoista oli yksityishenkilöitä tai taloyhtiöitä, mutta myös Asikkalan ja Padasjoen kunnat tarttuivat tilaisuuteen. Asikkala sai avustusta myllyrakennuksen ja Padasjoki Mainiemen sahan pelastamiseen tähtääviin toimiin. Loppuvuodesta tehtiin 20 000 euron avustuspäätös Heinolan entisen seminaarin rakennusten kuntotutkimusten ja

suojaustoimenpiteiden tekemiseen. Rahoituksella pyritään edistämään rakennusperintölailla suojellun, mutta tällä hetkellä tyhjillään olevan koulumiljöön säilymistä ja uudiskäyttöjen löytämistä alueen rakennuksille. Avustusta myönnettiin myös moniin tyypillisiin toimiin, kuten perinteisen ja jo harvinaiseksi käyneen paloista tehdyn peltikaton kunnostamiseen, kolmiorimahuopakaton tekemiseen, hirsirungon kengittämiseen ja ikkunoiden korjaamiseen perinteisin menetelmin. Useampi kohde sai avustuksen myös kuntotutkimuksen ja korjaussuunnitelman tekemiseen ja hätäkorjauksiin.

Lisätietoja:

Hämeen ELY-keskus:

Johtaja, Elinkeino, työvoima ja osaaminen, Vesa Jouppila, puh. 0295 025 013

Ylijohtaja Tommi Muilu, Hämeen ELY-keskus, puh. 0295 025 206

Rahoitus työllisyyden edistämiseen: Yksikön päällikkö Kari Sartamo, puh. 0295 025 098

Työvoimakoulutus, yhteishankinnat ja kotoutumiskoulutus: Johtava koulutusasiantuntija Anni Lautala, puh. 0295 025 069

Kotoutumislain mukaiset korvaukset kunnille: Yksikön päällikkö Kari Sartamo, puh. 0295 025 098

Yritysrahoitus ja hankerahoitus ESR: Yksikön päällikkö Sinikka Kauranen, puh. 0295 025 151

Maatilojen kehittäminen: Yksikön päällikkö Kari Kivikko, puh. 0295 025 060

Maaseudun kehittäminen: Kehittämispäällikkö Timo Kukkonen, puh. 0295 025 065

Maaseudun kehittäminen, yritysrahoitus: Rahoitusasiantuntija Kari Palvaila puh. 0295 025 082

Ympäristö, Metso- ja Helmi-ohjelmat: luonnonsuojeluasiantuntija Riitta Ryömä, puh. 0295 025 134

Ympäristö, vesistökuunnostukset ja tulvat: johtava vesitalousasiantuntija Elina Laine, puh. 0295 025 107

Ympäristö, rakennusperintö: alueidenkäytön asiantuntija Hannele Kuitunen, puh. 0295 025 121

Tiedotus: Erikoissuunnittelija Sanna Paakkunainen. puh. 0295 025 159 ja viestintäasiantuntija Minna Huovinen 0295 025 076

www.ely-keskus.fi/hame -> alueen tila ja näkymät -> talous- ja elinkeinoelämä -> rahoituskatsaukset ->

TAULUKKO 1. Hämeen ELY-keskuksen rahoitus Hämeessä maakunnittain vuonna 2022, miljoonaa euroa (*osa maakuntakohtaisista luvuista ei ole käytettävissä, joten Kanta- ja Päijät-Hämeen yhteenlaskettu luku ei vastaa taulukon yhteensä-saraketta)

	Kanta-Häme	Päijät-Häme	Yhteensä
<u>Rahoitus työllisyyden edistämiseen</u>			37,43 milj. €
Tukityöllistäminen ja starttiraha*			32,26
Työvoimakoulutus	2,10	2,70	4,81
Työvoimapaalvelun erityistoimet*			0,36
<u>Kunnille maksettavat pakolaiskorvaukset</u>	4,45 milj. €	4,37 milj. €	8,82 milj. €
Kotoutumislain mukaiset laskennalliset korv. kunnille	1,24	1,25	2,49
Kotoutumiseen liittyvien menojen korvaaminen kunnille	3,21	3,12	6,33
<u>Yritysten kehittäminen</u>	1,16 milj. €	1,34 milj. €	2,50 milj. €
Yrityksen kehittämispalvelut	0,46	0,57	1,03
Yrityksen kehittämisavustus	0,70	0,77	1,46
Yritysten toimintaympäristöavustus	0	0	0
<u>Hankerahoitus ESR</u>	0,38 milj. €	1,13 milj. €	1,51 milj. €
TL3: Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus	0,06	0,09	0,15
TL4: Koulutus, ammatitaito ja elinikäinen oppiminen	0	0	0
TL5: Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta	0	0	0
TL9: React-EU ESR	0,32	1,04	1,36
<u>Maatilojen kehittäminen</u>	6,09 milj. €	3,73 milj. €	9,82 milj. €
Nuoren viljelijän tilanpidon aloittaminen	1,50	1,98	3,48
Maatalouden investoinnit	4,59	1,75	6,34
<u>Maaseudun kehittäminen</u>	3,00 milj. €	2,70 milj. €	5,70 milj. €
Kehittämishankkeet	0,35	0,43	0,78
Maaseudun yritysrahoitus	1,24	0,86	2,10
LEADER-ryhmien hanketuet	1,30	1,26	2,56
LEADER-ryhmien yritystuet	0,11	0,15	0,26
<u>Ympäristö</u>	2,61 milj. €	2,33 milj. €	4,94 milj. €
Ympäristönsuojelu	0,63	0,41	1,04
METSO-ohjelman toteutus	1,34	1,77	3,11
HELMI-ohjelman soidensuojelun toteutus	0,54	0,01	0,55
HELMI-ohjelman muu toimeenpano	0,02	0,07	0,09
Rakennusperintö	0,08	0,07	0,15
<u>Yhteensä</u>	19,79 milj. €* 	18,30 milj. €* 	70,72 milj. €

* osa maakunnittaisista luvuista ei ole käytettävissä

TAULUKKO 2. Hämeen ELY-keskuksen jakama rahoitus Hämeessä vuosina 2021 ja 2022, euroa.

RAHOITUSPÄÄTÖKSET €	2021	2022
RAHOITUS TYÖLLISYYDEN EDISTÄMISEEN	32 986 602	37 428 489
Tukityöllistäminen ja starttiraha	28 307 673	32 264 747
Työvoimakoulutus	4 459 000	4 805 045
Työvoimapaalvelun erityistoimet	219 929	358 697
KOTOUTUMISLAIN MUKAISET KORVAUKSET KUNNILLE	9 461 250	8 824 608
Kotoutumislain (1386/2010) mukaiset laskennalliset korvaukset kunnille	2 978 396	2 494 220
Kotoutumiseen liittyvien menojen korvaaminen kunnille	6 482 854	6 330 387
YRITYSTEN KEHITTÄMINEN	13 744 095	2 498 352
Yrityksen kehittämisspalvelut	724 203	1 034 571
Yrityksen kehittämissavustus	11 904 571	1 463 781
Yritysten toimintaympäristöavustus	1 115 321	0
HANKERAHOITUS ESR	7 434 630	1 506 565
TL3: Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus	0	146 018
TL4: Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen	1 797 929	0
TL5: Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta	1 426 923	0
TL9: REACT-EU:n ESR-toimenpiteet	4 209 778	1 360 547
MAATILOJEN KEHITTÄMINEN	14 537 239	9 821 629
Nuoren viljelijän tilanpidon aloittaminen	6 091 400	3 477 095
Maatalouden investoinnit	8 445 839	6 344 534
MAASEUDUN KEHITTÄMINEN	5 833 411	5 698 614
Kehittämishankkeet	1 586 304	778 960
Maaseudun yritysrahoitus	2 078 142	2 097 933
LEADER -ryhmien hanketuet	1 628 241	2 565 553
LEADER -ryhmien yritystuet	540 724	256 167
YMPÄRISTÖ	4 453 994	4 937 621
Ympäristönsuojelu	632 994	1 037 221
METSO-ohjelman toteutus	3 169 900	3 107 250
Helmi-ohjelman soidensuojelun toteutus	385 000	553 450
Helmi-ohjelman muu toimeenpano	130 700	86 700
Rakennusperintö	135 400	153 000
YHTEENSÄ	88 451 221	70 715 878

NÄKYMIÄ | HELMIKUU | 2023

HÄMEEN ELY-KESKUKSEN RAHOITUSKATSAUS

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

7.2.2023 |